

## מסורת הש"ס

[illegible]

ורה אור השלם

1. הנה קטן נתתיך בגוים  
בזוי אתה מאד:  
עובדיה א ב

## גליון הש"ס

גמרא ומי מוקמי מלכא  
בר מלכא. עיין סמג לאוין  
אות קסז:

## הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואנן וכו'  
קודם חורבן אלא מלכות  
יון:

מוסף רש"י

[illegible]

**שנים שנין יתירא.** שצא לפני ב"ד בשנה שנכתב בו ומלאו צו שש  
שנים יותר ממניינם כגון שהיו עומדים בשנת חמש מאות למלכות יון  
וצו היה כתוב בשנת חמש מאות ושש שנים ליה פלוני מפלוני וקסם היה  
כתוב ולא היה כתוב בו שום מלכות: **מאחר הוא.** מלוה עשה עמו  
טובה ומחל לו שעבדו קרקעות של שש  
שנים וכל מי שיקנה קרקעו בחון של שש  
שנים אינו מפקדו שהרי צו ממכרה  
קודם לזמן טריפת השטר: **ועד דמטי**  
**וזמניה לא טריף.** אינו יכול לטרוף  
לקוחות אלא אותן שיקחו ממנו משש  
ואילן: **ספרא דוקנא כפציה.** מדקדק  
במשכונות הוא ואינו הולך אחרינו  
שאין אנו מתחילין למנות לתחלת  
מלכותו יון אלא לאחר שש שנים שמלכו  
בעולם והוא מונה לתחלת מלכותו  
ושעבודו מיום כתיבתו הוא והמיהו  
והאלה יטרוף ואין כאן מחילה לפי

שחמש מאות שלנו הן חמש מאות ושש  
לתחלתן: **מחזי**: דהאי דמנין לטטרי  
לש"פ שנים קודם חורבן דעתין למלכי  
יוון דתימא דהקן שית שני יתירתא  
דהינו האי דלחלת למימני מתחלת  
ומלכותן דניחא דקן לנמימני הוי ולא  
יניחא לך לנמימר מאוחר הוא לפי שאין  
דרך למחול שעבודו שמה ימכור זה  
וכל נכסיו בתוך זמן האחרון ויפסיד  
אחת חובו: **דלמא**: בין אן צין הא  
ספרא לאו דמנין לש"פ שנים קודם  
לחורבן דהו דעתין אמלכות יון אלף  
ליליאת מזרים מנין: ושביס אלפא  
דמיליאת מזרים ומתחילין  
לנמימני מתחילת אלפא בתרא והיא  
שנה ראשונה ליון שפסטה מלכותן  
בכל העולם דמיליאת מזרים ועד  
חורבן אלף וש"פ שנים ת"פ שנים  
עד צין בית ראשון ות"י דבנינו הרי  
תת"י ושביס דגלות צבל ות"י דבית  
הרי אלף וש"פ שנים אמלכות יון  
נמי פסטה בכל העולם ג' מאות  
ושמונים שנים קודם חורבן שהו  
תחלת אלף שנים\*) וכיון דדעתין איציאת  
מזרים ליכא למתלי הקן שית שנין  
אלא במחילת השעבוד ושטר מאוחר  
הוא: **אין מונין אלף למלכי יונים**.  
וכיון דלמלתין יון מנין ואיכא למיתלי  
להקן שית שנין בספרא דקוקא תלין  
בדיה ולא תלין ליה במחילת השעבוד  
שאין כל אדם עושה כן: **דיקא**.  
דלמלכות יון מנין: לשטרות. דכל  
איציאת דקאי מלכא מני מטוי שילאי  
אדר סלקא ליה שמה וצניסן ריש שמה  
תנינא למיתכבז בטטרי: **ואנן הספא**  
**משמשי מנין**. כל תשרי מהדסי  
שמה. אלמא ודאי מניינא דידן למלכי  
האומות הואי ואין לך מלכות באומות  
מתחלת שלש מאות ושמונים שנה  
קודם\*) אלף מלכות יון דאי סלקא דעתך  
דהאי דמנין שלש מאות ושמונים  
שנה קודם חורבן דדעתין איציאת  
מזרים מניסן צעו למימני ואחדשי  
שמה דהיי"ל בשעתא המיימא שמשכס

ראש השנה [ב:] דלתיאחז מנזרים מניסן מנין: הא דידיה הא דבריה. כג. איד: ומי מוקמי. רומיים מלכא בר מלכא. כל הני יום אידיה דמתני' דרומיים קלנדל: כתב ושון של רומיים מאחזא אחרת צאה לנה אחרים תנין ל לועטעמיד בנו תחתיו: כגון אסוריום בן אנטונינוס דמך. על ידי שאל אנטונינוס עמלו היה משגשג צפני בר: דבר לקמקן [ע"פ] ומשום הכי היה "ועלד ותפא טעריא מסורה דרי: ואימא ליה. לנדר לליפסרה

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

2

**ספרא** דוקנא כתביה. מכאן יש להכשיר שטן שדלג בו הסופר לברייתא עולם ואפילו דלג האלפים והסאות רק שכתב זכך וזכך להפטר שהרי ציימהם היו כותבין ומלכות וימים והסופר דלגו דלי הוא כמיז בשטר בהדיא מלכות וימים ומאי הוא קאמר דלמא ליניאט מזרים וכו' ואפ"ה לא אצמרין

למניינא אחרינא כתיבא ועד דמטי  
ומניה לא טריף כיון שבגולה אין מונין  
אלא למלכות יון אף כאן אס דלג  
לבריאת עולם כיון שאין אנו מונין  
עתה כי אס לבריאת עולם אין לחוש  
וגם אס דלג נמי האלפים אין לחוש  
מדקאמר בסמוך שבקיה לאלפא קמא  
ונקטיה לאלפא בתרא ויש ספרים  
שגורסין שבקיה לכללא ונקטיה לפרטא  
ור"ת עשה מעשה שכתב שטר בכך  
וכן לפרט ודלג האלפים וגם בריאת  
עולם: **ש"אין** אהם לא בתב ולא  
אשון. פירש הקונטרס שנלקט  
לשונם משלשן אומות וסיעה דהא בני  
ישמעאל ובני קטורה ועמון ומואב  
שעמדו אחר דור הפלגה מאין בא  
להם לשונם אס לא מאומה אחרת  
לכך פירש ר"י כתב לשון חשוב  
שהמלכים משתמשין בו כעין חכמת  
יונית והיינו דלמרינן במגילה (דף י'  
והס) ויכרתו צבאל שם ושאר שם זה  
לשון ומאי קאמר דהא צבאלון ארמיו  
הם מספרים ועודם משתמשין בו  
אלא בודאי לשון מלכות קאמר ועו"ל  
כדאמר בצראשית רבה דדוד הפלגה  
עלה הים והלך הריבה משפחות מע'  
אומות וכו'ן עמדו מישמעאל ובני  
קטורה ואכלו למימר דכל הני ירשו  
לשון אומה ואומה אצלדא אכל רומיים  
למוד לשונם מאומה אחרת:

וְהַיּוֹם הַזֶּה יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַח וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁמַח  
וְהַיּוֹם הַזֶּה יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַח וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁמַח

מלכם והתניא יום  
בו את מלכם לא  
ידיה וימי מוקמי מלכא  
ספ יהנה קמן נתתיך  
בן מלך בזוי אתה  
ולא לשון אלא מאי  
והתניא יום גינוסאי  
הא ידידיה הא דבריה  
יום גינוסאי של בנו  
הלידה של בנו אלא  
עמידה בו מלכם ולא  
מדינה וכו' תניא

מלכא ע"י שאלה מוקמי כגון אסירוס בר אנטונינוס  
גדרי בעינא דימלוך אסירוס ברי תחותי ותתעביד  
להו חדא עבדי תרי לא עבדי אייתי גברא ארכביה  
לעילאי [בדיה] וא"ל לתתאה אימר לעילא דלמפרח  
ת מינה הכי קאמר לי את בעי מינייהו דאסירוס ברי  
הה לאסירוס דתעביד טבריא קלניא א"ל מצערין לי  
ליה לגינא כל יומא עקר ליה פוגלא ממשרא ממה  
י את קטול חד חד מינייהו ולא תתגרה בהו ככולהו  
ולימא

נמדין בן מלך צחי אציו להחזיקו במלוכה שמה האב ועושה אותו יוס  
 יונה כדמיל לעיל [מ:] יוס שפסח בן רומי מלכות ותניא [מ:] יומי עשה  
 כל ספריהם: "ע"י שאלה. נוטלין רשות מן השרים ומבקש האב מהן  
 אציו: קלניא. בת חורין שלא תמן מס לעולם משום דאית בה רבין  
 הב לרבין: חיימי רבי גברא ארביבוי וכו'. כלומר הכרח את צחק עליהן  
 מה מן ידיה כלומר לדיעבד טבירא קלניא להוויאה מתחת עולוי:  
 ולימא

עין משפט  
נר מצוה

לֵה אִי מִי פִיט מֵהֶלִי  
עֲבֹדֶת כּוֹכָבִים הֵלִי ה  
טוֹשֵׁעַ יִד סִימֵן קִמַּח  
סְעִיף ו:

## רבינו חננאל

ההוא שטרא דרוה תכיב  
 ביה שית ענין יוצרי וכר  
 שית: יצא שש לעמר  
 נתמן שעדיין אל הגיע  
 לחשבון הסופר למלכות  
 (וילן) כ שהיה לו שכתב ד'  
 ימים או א' ואמר בד נתמן  
 כ' וה סופר שכתב שש  
 דוה דיקקנו אל מלכות  
 ויון משנת ג' אלפים ותמי'  
 לבארת עולם ומוסלח  
 [שתי] שנים מספוק  
 בעלם ונאמן גימור אלו ר'  
 שש וחשבון משנת ג'  
 תמי' והשטר שש שרוא:  
 אומר בד נתמן בריא אין  
 סוכר אלל למלכי ו'  
 בלבד ותנאי (כוותיה) דרב  
 נתמן. ודיקק בריא מתני'  
 ויך ארבע דקתיא דנאח  
 בניסן ראש השנה למלכים  
 ותנינן נמי באחד תשרי  
 ראש השנה למלכים  
 ואסקין אלל לאו שמי'  
 ג'הלידה יין שמי': פים'  
 [יון] גנוטיול שש למלכות  
 פים' גנוטיול לשון יין וים  
 ג'הלידה ג'הלידה אלל  
 מאי וים גנוטיול אלל  
 ששעמקמין בד את מלכם  
 ואפל פים' ידל מוקמי  
 מלך בן מלך מיהו עד ר'  
 אשוריה מוקמי גנוט  
 גנוטיוס דשאליוס  
 למנוני אסירוס בריה  
 דרבאל וקבלו מניה.  
 גליוניא שש תתו מים

(א) נראה דל"ל שהי' לו לכתוב פחות שש שנים ממה שכתב.  
(ב) עיין בערוך ערך גנס.